

ZPRAVODAJ PRACHATICKÉHO MUZEA

2/2010

Program léto 2010

Stálé expozice:

Zlatá stezka

Renesance - zlatý věk města

Karel Klostermann a pošumavské zámky

Městská kultura 19. století, sbírka ostrostřeleckých terčů

Muzeum za císaře pána

Výstavy:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

4. 6. Zlatá stezka - slavnostní otevření nové stálé expozice

4. 6. Sůl nad zlato - výstava slánek

17. 6. Stavebnice Merkur

ZÁMEČEK - Zlatá stezka 255

24. 6. (Nejen) šumavští brouci a motýli

24. 6. Foto Zdeněk Přibyl

Nová expozice Zlaté stezky

Myšlenka realizovat v Prachatickém muzeu novou expozici Zlaté stezky je stará již několik let. Letošní milénium bylo vhodnou příležitostí, proto byl zpracován projekt a podána žádost do Cíle 3. Ještě před tím, než byl projekt schválen, bylo nutno zadat výrobu vybraných exponátů. Jednalo se především o figuríny soumarů a jejich koní, model renesančních Prachatic a potřebné AV technologie. Na základě projektu byly zahájeny stavební úpravy muzejního dvora.

březen

duben

květen

Celou plochu dvora bylo rovněž nutné opatřit sítěmi proti holubům. Na řadu přišla objednávka velkoplošných fotografií a jejich nosičů. Přízemní prostory budovy č. p. 13 prošly zásadní úpravou elektrických rozvodů, drobnými zednickými pracemi a konečným vymalováním. Byly nainstalovány dveře na fotobuňku. Dokončovací aranžérské práce probíhaly posledních čtrnáct dní před otevřením expozice. Bylo nutno dokončit grafické práce, zajistit ozvučení dvora i velkoplošnou projekci. Vše se nakonec podařilo v termínu stihnout, s výjimkou modelu renesančních Prachatic, kde výrobce z důvodu vyplavení dílny musel model opravovat, a tudíž došlo ke zpožděnému dodání.

Slavnostního otevření expozice se zúčastnilo více než 120 návštěvníků, mezi vzácnými hosty byli radní Jihočeského kraje MUDr. Jana Krejsová a Ing. František Štangel. Přijeli i partneři projektu z okresního úřadu ve Freyungu, nechyběli ani soumaři z obou stran hranice. Expozice je instalována na dobu 10 let, po dobu prvních tří let je vstup do expozice zdarma.

Pavel Fencel

4. 6. 2010 - slavnostní otevření expozice Zlaté stezky

Millennium Zlaté stezky

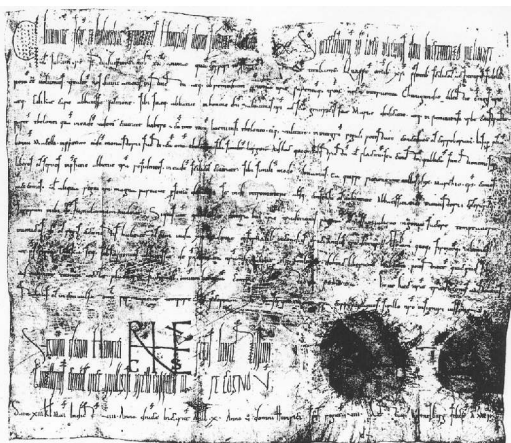
Staroslavná středověká obchodní cesta, která po staletí spojovala české země s německým Podunajím a se zeměmi na jih od něj a pro kterou se od 16. století vžil libozvučný název Zlatá stezka, tato nejvýznamnější historická spojnice přes Šumavu slaví v roce 2010 své millennium.

V listině římského krále Jindřicha II. z 19. dubna 1010 je zmínka o "českém mýtu" (*theoloneum Boemiense*), které se vybíralo na cestě z Pasova do Čech, a tato zmínka je považována za první nepřímé připomenutí pozdější Zlaté stezky. Římský král daroval "české mýto" ženskému klášteru Niedernburg v Pasově a toto prastaré a krásné město nad soutokem tří řek se stalo východištěm našeho jubila. První trasa směřovala přes Šumavu do Starých Prachatic, sídliště pod dnešním hřbitovním kostelem sv. Petra a Pavla nad Prachaticemi. Od tohoto vstupu na jeviště dějin se Zlatá stezka rychle rozvíjela, klášter Niedernburg nahradil sám pasovský biskup, na české straně se správy stezky ujala vyšehradská kapitula a od původní trasy se odpojily mladší větve do českých sídlišť Vimperka

a Kašperských Hor na severním pomezí Šumavy. Ale to je již historie Zlaté stezky a o té se lze stále častěji dočíst v odborných i populárních publikacích.

Millennium tuto historii jistě připomene také, ale jeho význam a cíl jsou jiné a širší. Má znovu oživit pojem Zlaté stezky jako symbol historických styků národů na obou stranách Šumavy, jako symbol jejich staleté spolupráce a staletého společného úsilí o zkulturnění původně nehostinného, odlehlého a v mnohém až drsného kraje. Tímto symbolem se Zlatá stezka stala až po svém zániku v průběhu 19. a počátku 20. století a byla jím až do neblahých dějinných událostí kolem

2. světové války. Komunistická éra tento symbol zcela potlačila, ale po roce 1989 znovu a s novou silou ožil. Hranice se otevřely, zpretrhané vazby se začaly obnovovat a pozvolna se nad tím opět do mysli začal vkrádat starý pozapomenutý pojem se zlatem v názvu. Již od roku 1990 začala dvě jihočeská muzea systematicky výzkum Zlaté stezky, brzy se v Prachaticích obnovily slavnosti Zlaté stezky a ve jménu této středověké cesty se začalo dít mnohé - v Čechách, v Německu i v obou zemích společně. Vyvrcholením této renesance starého historického fenoménu je určitě jeho letošní tisícileté jubileum.

Listina krále Jindřicha II. z roku 1010

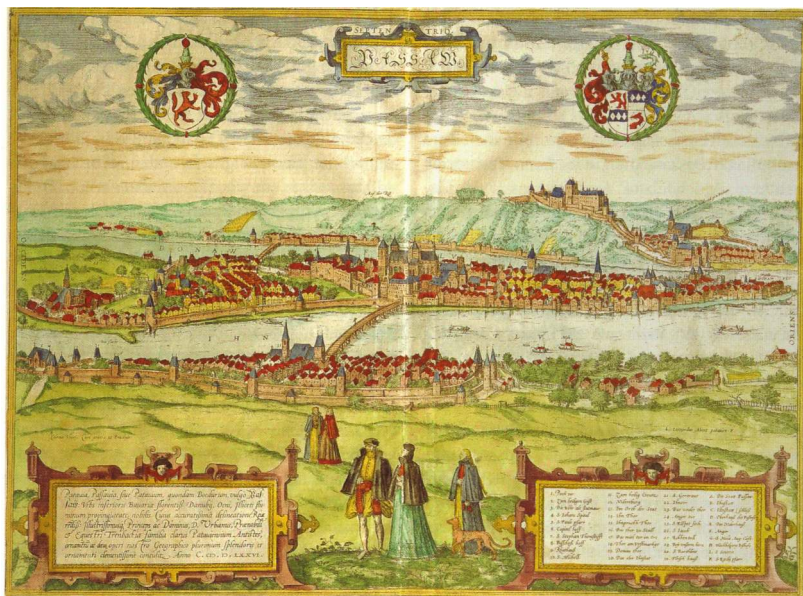
Klášter Niedernburg

Prvním signálem se stalo vybudování oslav millennia v neděli 19. dubna 2009 ve všech významných místech na Zlaté stezce v Čechách i v Německu. O rok později 18. dubna 2010 proběhlo na hraničním Mechověm potoce mezi Českými Žleby a Bischofsreutem slavnostní zahájení oslav a od té doby se ve jménu Zlaté stezky neustále něco děje a bude dít po celý rok 2010. Vědeckých, kulturních, turistických, zábavných i sportovních akcí proběhne několik desítek v Čechách i v Německu a jubilejní rok zanechá létům následujícím kromě jiných trvalejších plodů jako nové stálé muzejní expozice v Prachaticích nebo pamětní desky na náměstí ve Waldkirchenu i Zlatou stezku jako znovuzrozený symbol přeshraniční spolupráce. Jeho nejvýraznějším projevem se zřejmě stane velký kostýmní pochod česko-německé soumarské karavany, která poprvé od zániku Zlaté stezky přiveze alpskou sůl z alpských ložisek přes

Pasov a po Zlaté stezce až do Prachatic.

Prachatické muzeum má na oslavách jubilea nemalý podíl. Jako hlavní český partner velkého česko-německého projektu zastřešuje všechny české akce millennia (kromě akcí města Prachatic) a samo realizuje tři z nich; novou stálou expozici a Muzejní noc ve znamení Zlaté stezky v Prachatickém muzeu a mezinárodní konferenci o výzkumu starých komunikací "Staré stezky" v Prachaticích.

František Kubů

Přehled nejvýznamnějších akcí millennia Zlaté stezky:

- 18. 4. 2010 Zahájení oslav millennia na Mechovém potoce
- 24.-25. 4. 2010 Vědecká konference o Zlaté stezce v klášteře Niedernburg v Pasově s následnou exkurzí po Zlaté stezce do Prachatic
- 7. 5. 2010 Vysvěcení úvozové cesty Hammerweg u Waldkirchenu, části Zlaté stezky, která byla určena jako naučná stezka pro turisty
- 11.-13. 5. 2010 Dvě premiéry dokumentárního filmu "Salz - der Weg des weißen Goldes" /Sůl - cesta bílého zlata v Bischofsreutu a Haidmühle
- 28.-29. 5. 2010 Historická hra "Vzpomínka na tisíciletou historii Zlaté stezky" v zaniklé obci Leopoldsreut na Zlaté stezce kombinuje divadlo s filmem a vystoupením soumarské karavany
- 4. 6. 2010 Slavnostní otevření nové stálé expozice Zlaté stezky a Muzejní noc ve znamení Zlaté stezky v Prachatickém muzeu
- 9.-11. 6. 2010 Mezinárodní vědecká konference "Staré stezky" v Prachaticích
- 12. 6. 2010 Den koní na Zlaté stezce ve Waldkirchenu

Freungské slavnosti na hradě Wolfstein

Starý hraniční most přes Mechový potok

- 16.-18. 6. 2010 Transport soli z Bad Reichenhallu do Pasova
- 19.-26. 6. 2010 Tažení soumarské karavany se solí z Pasova po Zlaté stezce do Prachatic
- 25.-26. 6. 2010 Slavnosti Zlaté stezky v Prachaticích
- 17.-18. 7. 2010 Bavorsko-česká soumarská slavnost v Grainetu
- 22. 8. 2010 Kovářská slavnost s historickým soumarským pochodem z Čech do Hinterschmidingu
- 27.-29. 8. 2010 Soumarské tažení ze Strážného do Vimperka
- 28.-29. 8. 2010 Oslava Zlaté stezky se Šumavským korbelem a řemeslným trhem ve Vimperku
- 3.-5. 9. 2010 Středověká zámecká slavnost s venkovním divadelním představením Zlatá stezka na zámku Wolfstein ve Freyungu
- 2. 10. 2010 Vizualizace Zlaté stezky z Pasova do Prachatic - Zlatá stezka bude viditelná na obloze díky světelným iluminacím pomocí silných projektorů v různých osadách ležících na stezce
- 28. 12. 2010 - 1. 1. 2011 Vánoční akce na hradě Kašperk

1

Předměty nalezené
na Zlaté stezce
a ošetřené před
umístěním do nové
expoziční

1- sekyrka (14. - 17. století)
nalezená poblíž obce
Blažejovice

2- střepy z nádob zdobené
rádýlkem (2. pol. 14.
století -1. pol. 15. století)
z hradu Hus

2

Z nové expozice

Psalo se před 100 lety

MÓDAA ELEGANCE (K. Mašek - feuilletton)

O módě lze říci totéž, co o vodě neb ohni: dobrý sluha, ale zlý pán. Dobře, kdo si ji podmaní a jí se šlechtí, běda, kdo se chce fítnit: propadá marnotratnosti a nevkusu. Moc, kterou si módu lze podmaniti, je elegance, je to dcera vkusu a osobitosti. Nejvyšším stupněm elegance je styl, ustálený pro určitou fysiognomii.....A móda mužů a žen se diametrálně rozchází u jedné zásady: dámám neškodí ve výstroji trochu výstřednosti - u muže nikdy není elegantním, co je výstředním.....Ve střediscích světa vkusu elegantního nenaleznete u pánů žádné pestrosti. Hlavními pravidly vkusu jsou, byly a zůstanou: jednoduchý tón barvy, sevřená pravidelnost formy. Proto po celá staletí zůstávají v módě černé a modré šaty, kravaty jednobarevné, hlavně bílé a černé, cylindry a černé tvrdé klobouky v zimě, matrósky s černou stuhou v létě.....Arciť nesmíte k elegantnímu světu počítat Němce ve věčných dressech turistických, nevyzpytatelné svěžesti a čistoty.....

Jediným centrem, kde módě davů přáno je neobmezené svobody, je, myslím, Paříž, která sama tak ráda pro svůj vkus vybírá ode všech časů a národů a nejlepší esenci všeho pak skýtá dámám celého světa. Praha ve své vobodomyslnosti k tvarům a barvám módy se záhy Paříži vyrovná, ovšem nikoli v potlačení dotěrného zevlounství.

Ježto mužské eleganci zakázána je vtíravá nápadnost, jest také nevyhnutelné, aby si pánové odepřeli parfumy. Mužským odeurem smí býti jen to, co přirozená spojitost dovoluje; sympatická vůně juchty jeho tobolky, mírný - (velmi mírný!) - nádech dýmu dobrých cigarett neb doutníků - snad, ale docela málo, toaletní voda - ale rozhodně jsou mu zakázány vůně květinové (svého čsu byl módou přikazován "jetel", jenž rozšířením se stal triviálním); nce nesmí z pána vanouti odol neb vůně mýdla (vyráběti voňavá mýdla mělo by vůbec býti zakázáno)--neboť musí se přece rozuměti samo sebou, že se pán myje, čistí si zuby a se holí - netřeba toho připomínati.....

Zlatá Praha (1909) obrázkový týdeník pro zábavu a poučení

VÝSTAVA O HISTORII DĚTSKÉ STAVEBNICE MERKUR

Od 17. června do 12. září 2010 mají návštěvníci našeho muzea možnost shlédnout výstavu zabývající se historií a vývojem dětských kovových stavebnic. K vidění jsou krom jiného naprosto unikátní exempláře z dvacátých let minulého století a vystavené vzorky mapují celý vývoj stavebnic až do současnosti. Sběratel Jiří Mládek z Roudnice nad Labem, který nám své stavebnice zapůjčil, dostal jako čtyřletý stavebníčku Junior TRIX, která jej technicky zasáhla na celý život. Dnes je majitelem největší sbírky českých a zahraničních stavebnic typu Merkur a patří v tomto oboru mezi světově uznávané veličiny.

Výstava je doplněna koutkem, kde si mohou zájemci zkusit sami něco z dílků stavebnice Merkur sešroubovat.

TRIX

Tvoření, to je pohyb sám,
zevleďní brzy, v krátké jen době,
je-li však podkladem smělý mu plán,
brzy nám ukáže mistra v sobě.

Milí hoši!

TRIX není hračkou pro malé děti. Patří mladým mužům, kteří chtějí v životě něco plánu-
vitě vytvořit.

TRIX učí pozornosti a láce k pořádku.

TRIX umožní Vám stavět modely takové, které se podobají skutečným strojům jak vzhledem, tak
výkonem.

Žádný učení s nebe nespadá. Nezačínajte bez rozmyslu stavbu, která Vás láká, ale pro kterou jste
ještě technicky nevyspěli. Řiďte se naší osnovou a dopracujete se potřebných vědomostí.

Zdařilý výsledek soustavné práce vzbuzuje sebedůvěru a přináší radost.

Cokoliv konáš, konej dokonale! Stálým cvikem roste síla a sílou sebevědomí.

KNÄBEL & SAMMER, továrna kovového zboží,
Volary. — Šumava.

ZAJÍMAVOST Z NAŠEHO REGIONU - KOVOVÁ STAVEBNICE TRIX

Stavebnici TRIX vyráběla od začátku dvacátých let 20. století firma Knäbel a Sammer v továrně "na jemné kovové zboží v mnoha velikostech a druzích" ve Volarech na Šumavě. Trix měl zastoupení ve všech větších městech, kde za výlohami větších hračkářských obchodů dominoval vždy velký portálový jeřáb. Firma také podporovala dětské konstrukční kluby Trix, dotovala soutěže a nejzdařilejší modely posléze zařazovala do svých předlohových knih. Stavebnice byla patentovaná "ve všech kulturních státech světa" a v období třicátých let minulého století svým nekonvenčním řešením dobývala svět. Patentována byla v Německu v roce 1930 norimberskou firmou Bing, která do té doby vyráběla málo známou stavebnici Structator. Nekonvenčním řešením si získala v Evropě mezi dětmi oblibu a začala se vyrábět také ve Francii, Holandsku a Švédsku.

Majitelé firmy Trix, pánové Knäbel a Sammer, zahynuli za 2. světové války v koncentračním táboře. V době války zabrali továrnu i s výrobou Němci. Po válce byla továrna ve Volarech v 50. letech 20. století zbourána a dnes již po ní není ani památka. Na jejím místě vyrostlo sídliště. Obdoba stavebnice Trix se vyráběla až do roku 1980 ve Švédsku.

Otevírací doba výstav a expozic:

1. duben - 31. květen - úterý - neděle: 10 - 16, pondělí zavřeno

1. červen - 30. září - pondělí: 10 - 17, úterý - neděle: 9 - 17

otevřeno o státních svátcích: 6. 7., 28. 9.

volné vstupné: 4. 6., 18. a 19. 9., 28. 9.

vstupné:	jednotlivé	25,- Kč
	snížené	10,- Kč
	rodinné	60,- Kč
	výstavy	15,- Kč
	snížené výstavy	10,- Kč
	školy mimo KPPM	5,- Kč

Publikace k zakoupení v Prachatickém muzeu:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 12-13, 2006 (97,-Kč)
- ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. Prachatice - státní hranice - František Kubů, Petr Zavřel (280,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. Vimperk - státní hranice - František Kubů, Petr Zavřel (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3 Kašperské Hory - státní hranice - František Kubů, Petr Zavřel (350,-Kč)

ZMIZELÉ PRACHATICE - P. Fencel, J. Koutná, F. Kubů, J. A. Mager (249,-Kč)

PŘÍBĚHY Z PLÁNÍ - Pavel Fencel, Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (60,-Kč)

Kontakt:

Prachatické muzeum
Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice
tel.: 388 311 419, fax: 388 316 652
E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz
www.prachatickemuzeum.cz

Zámeček
Zlatá stezka 255, 383 01 Prachatice
tel.: 725 713 397

Titulní strana: podkova soumarského koně (14. - 17. století)